DOI: 10.32844/2222-5374-2020-105-3.49**УДК: 343.102:343.132****Саковський А. А.,***директор Навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент*

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОБЛЕМ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ДОКУМЕНТУВАННЯ

Актуальність статті полягає в тому, що у Конституції України закріплено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. На забезпечення реалізації цього положення Основного Закону України спрямована діяльність правоохоронних органів та органів судової влади в державі. Охорона прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб є одним із завдань кримінального судочинства виконання якого досягається через реалізацію інших – шляхом швидкого і повного розкриття злочинів, викриття винуватих та забезпечення правильного застосування Закону. Метою статті є визначення сучасного стану наукових розробок оперативно-розшукового документування в процесі протидії злочинності підрозділами Національної поліції України. Проаналізовано стан наукової розробленості проблем оперативно-розшукового документування шляхом узагальнення і систематизації результатів монографічних робіт вітчизняних та іноземних учених, а також наукових розвідок з досліджуваної тематики, викладених у посібниках, методичних рекомендаціях, лекціях і наукових статтях різних історичних періодів. Для поглибленого вивчення означеної проблематики обрано хронологічний принцип викладу матеріалу, який надає можливість висвітлити визначальні ідеї та погляди становлення сучасного оперативно-розшукового документування. З'ясовано, що на сьогодні, в юридичній літературі та практичній діяльності поряд з терміном «оперативне документування» набуло розповсюдження поняття «оперативно-технічне документування» кримінальних правопорушень, оскільки вказані терміни вживають не лише в криміналістичному, оперативно-розшуковому, а й інших аспектах, де вони мають різне значення, хоча й тотожний зміст, що полягає в необхідності забезпечення відповідності процесу оперативно-технічного документування кримінальних правопорушень вимогам чинних нормативних актів, якими регламентовано допустимість, порядок та умови його здійснення. Констатовано, що проведення дослідження вказує на необхідність і актуальність для сучасної теорії та практики ОРД проведення на монографічному рівні комплексного дослідження теоретико-правових і організаційно-тактичних засад використання оперативно-розшукового документування в процесі протидії злочинності підрозділами Національної поліції України.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність; оперативно-розшукове документування; розслідування; оперативно-розшукові заходи; негласні слідчі (розшукові) дії.

Актуальність теми. У Конституції України закріплено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. На забезпечення реалізації цього положення Основного Закону України спрямована діяльність правоохоронних органів та органів судової влади в державі. Охорона прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб є одним із завдань кримінального судочинства виконання якого досягається через реалізацію інших – шляхом швидкого і повного розкриття злочинів, викриття винуватих та забезпечення правильного застосування Закону [1].

Однією з умов розбудови України як демократичної правової держави європейського зразка є якісне оновлення системи кримінальної юстиції, інституції якої здатні забезпечити охорону прав і свобод людини, боротьбу зі злочинністю, захист інтересів суспільства та держави, у тому числі передбаченими законом засобами негласного оперативно-розшукового характеру. Під час реалізації Кримінального процесуального кодексу (КПК) України [2], порівняно з КПК УРСР минулого сторіччя (діяв понад 50 років), докорінно змінено модель кримінального провадження, правовий статус його учасників, процесуальну форму досудового розслідування та судочинства загалом. У зв'язку з приведенням кримінального процесуального законодавства України у відповідність з міжнародними стандартами, особливої актуальності набуває ґрунтовне дослідження проблем оперативно-розшукового документування.

Майже десятирічний досвід реалізації положень КПК України та оновленого Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [3] підтверджує важливість дослідження правових механізмів функціонування оперативних підрозділів Національної поліції України, на які покладено завдання щодо виявлення, документування і розкриття переважної більшості (понад 95 %) усіх зареєстрованих у державі кримінальних правопорушень.

Так, згідно з офіційними звітами та узагальненнями Офісу Генерального прокурора, МВС і Національної поліції України, упродовж 2013–2020 рр. оперативними підрозділами правоохоронних органів ініційовано 676 тис. клопотань на проведення оперативно-розшукових заходів (ОРЗ) (з них задоволено 579,6 тис., що становить 84,8 %). Кількість поданих клопотань на проведення НСРД з кожним роком зростає в середньому на 20 %. (у зазначений період направлено 825,9 тис. клопотань, з яких задоволено 742,3 тис., що становить близько 90 %) [4].

Оперативно-розшукова діяльність (ОРД) – це розкриття і розслідування кримінальних правопорушень – це сфера діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури та суду. Основний зміст ОРД складає документування. Не можна, звичайно, зводити всю ОРД до документування, але те, що документування в цій діяльності відіграє домінуючу роль, не викликає сумніву. Адже основний зміст діяльності на будь-якій стадії судочинства складає робота з доказами: збирання, перевірка, оцінка, прийняття рішення і його обґрунтування.

Згідно зі звітами та узагальненнями Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), Офісу Генерального прокурора України, Національної поліції України, за період 2017–2020 рр.: а) оперативними підрозділами

правоохоронних органів України направлено 352 635 тис. клопотань на проведення ОРЗ, з них задоволено 307 391 тис., що становить 87,2 %, відповідно: аудіо-, відеоконтроль особи – направлено 47 761 тис. клопотань, з них задоволено 41 780 тис., що становить 87,5 %; накладення арешту на кореспонденцію – направлено 5543 тис., з них задоволено 4968 тис., що становить 89,6 %; огляд і виїмка кореспонденції – направлено 14 699 тис., з них задоволено 12 032 тис., що становить 81,9 %; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж – направлено 99 142 тис., з них задоволено 88 572 тис., що становить 89,3 %; зняття інформації з електронних інформаційних систем – направлено 24 366 тис., з них задоволено 20 320 тис., що становить 83,4 %; обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи – направлено 25 297 тис., з них задоволено 21 395 тис., що становить 84,6 %; установлення місцезнаходження радіоелектронних засобів – направлено 50 487 тис., з них задоволено 44 777 тис., що становить 88,7 %; спостереження за особою – направлено 62 988 тис., з них задоволено 55 060 тис., що становить 87,4 %; аудіо-, відеоконтроль місця – направлено 22 352 тис., з них задоволено 18 487 тис., що становить 82,7 %; б) слідчими або працівниками оперативних підрозділів за дорученнями уповноважених суб'єктів правоохоронних органів України направлено 356 319 тис. клопотань на проведення негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД), з них задоволено 323 785 тис., що становить 90,9 %; найпоширенішим був запит на зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК України) – 145 621, установлення місцезнаходження радіоелектронних засобів (ст. 268 КПК України) – 90 235, спостереження за особою (ст. 269 КПК України) – 50 010, аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260 КПК України) – 48 963, аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270 КПК України) – 8241, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи ст. 267 КПК України (6384), зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК України) – 2841, контроль за вчиненням злочину (ч. 8 ст. 271 КПК України) – 1954, негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274 КПК України) – 1092, накладення арешту на кореспонденцію (ст. 261 КПК України) – 500, огляд і виїмка кореспонденції (ст. 262 КПК України) – 478.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблематики проведення ОРЗ і НСРД та використанню їх результатів у кримінальному провадженні після прийняття нового КПК присвятили наукові праці такі вчені, як О. В. Меживой (2012 р.), В. І. Фаринник (2012 р.), Д. М. Мірковець (2012 р.), С. С. Кудінов, Р. М. Шехавцов, О. М. Дроздов, С. О. Гриненко (2013 р.), М. М. Перепилиця, О. В. Манжай (2013 р.), Б. І. Бараненко, О. Б. Бочковий, К. А. Гусєва (2014 р.), В. В. Шум (2014 р.), М. В. Багрій, В. В. Луцик (2014 р., 2017 р.), Д. А. Нескоромний (2014 р.), Є. М. Блажівський, І. М. Козьяков, В. В. Мухін (2014 р.), Д. Й. Никифорчук, С. С. Чернявський, О. С. Тарасенко (2014 р.), І. В. Гловюк (2015 р.), Д. Й. Никифорчук, О. С. Тарасенко, Є. В. Лизогубенко (2015 р.), Д. Б. Сергєєва (2015 р.), С. Р. Тагієв (2015 р.), В. В. Тіщенко, Ю. П. Аленін, О. П. Вашук, А. В. Мурзановська, О. О. Торбас, Ю. М. Немно, А. О. Панасюк, М. В. Шкрибайло, О. А. Земляна (2015 р.), К. О. Чаплинський (2015 р.), І. В. Глущенко (2015 р.),

М. І. Шевчук (2015 р.), І. В. Гловюк (2015 р.), А. М. Копилов (2015 р.), В. І. Максимов, Д. С. Слінько (2015 р.), І. Ю. Кайло (2016 р.), А. І. Палюх (2016 р.), В. В. Комашко (2016 р.), О. Є. Кравченко (2016 р.), І. Р. Шинкаренко, І. О. Шинкаренко, О. В. Кириченко (2016 р.), Н. Я. Маньковський (2016 р.), Ю. В. Колесник (2016 р.), М. В. Черноусько (2016 р.), І. Л. Чупрікова (2016 р.), Х. Р. Слюсарчук (2017 р.), О. І. Полухович (2017 р.), О. О. Кіпер (2017 р.), Н. О. Гольдберг, С. М. Бортник, М. В. Стащак, С. Р. Тагієв, В. В. Шендрик (2017 р.), Ю. Г. Севрук, О. В. Шамара, А. В. Столітній (2017 р.), В. В. Луцик, В. А. Савченко, В. І. Самарін (2018 р.), О. М. Сало (2018 р.), О. А. Лейба (2018 р.), О. В. Соколов (2019 р.), А. В. Шило (2019 р.).

Метою статті є визначення сучасного стану наукових розробок оперативного-розшукового документування в процесі протидії злочинності підрозділами Національної поліції України.

Виклад основного матеріалу. Перші наукові визначення оперативного документування були запропоновані в середині 1960-х років. В той час вважалося, що в процесі оперативного-розшукової діяльності документування здійснюють тільки на стадії оперативної розробки, а здобуті фактичні дані призначені виключно для їх використання як докази у кримінальному судочинстві. Тому одне з перших визначень оперативного документування, яке запропонував А. С. Шленов, стосується саме злочинних дій розроблюваних осіб. Автор визначає його як «мероприяття в агентурній разработке по выявлению и сохранению оперативно-розыскным путем фактических данных, которые в результате производства соответствующих следственных действий могут быть использованы в качестве доказательств по уголовному делу» [5, с. 3]. Причому, заходи з документування, на думку А. С. Шленова, полягають у:

- виявленні осіб, які можуть бути свідками за кримінальним провадженням;
- виявленні й зберіганні предметів і документів, які можуть стати доказами у провадженні;
- створенні умов для використання в розслідуванні фактичних даних, отриманих в ході оперативного-розшукової діяльності.

Разом з тим, документування, обов'язковою складовою якого є документальне оформлення оперативного-розшукових дій, здійснюють не тільки на стадії оперативної розробки, але й на інших стадіях оперативного-розшукової діяльності. У своїй лекції А. Ф. Возний вже не прив'язує його до оперативної розробки. Під оперативним документуванням він розуміє «обнаружение оперативно-розыскными средствами и методами учающих преступников фактических данных и обеспечение возможности использовать эти данные при расследовании, сохранив в тайне источник их получения». Під використанням даних під час розслідування автор розуміє їх використання як докази у кримінальному судочинстві [6, с. 26–28]. Таким чином, дослідник за умовчанням поширює можливість здійснення оперативного документування на превентивно-пошуковий етап ОРД та інші стадії оперативного-розшукового процесу: перевірки, контролю та розшуку.

Значний внесок у розвиток теорії оперативного документування зробив Ю. І. Веселов. Застосовуючи підходи, розроблені в теорії кримінального процесу, дослідник виділив у процесі документування елементи збирання, перевірки і оцінки фактичних даних [7, с. 59]. Причому оцінка

задокументованих даних проводиться щодо можливості їх використання в кримінальному судочинстві, зважаючи на необхідність збереження в таємниці застосованих методів оперативно-розшукової діяльності.

Таким чином, фактичні дані, отримані в процесі оперативного документування, можуть бути використані не тільки як основа для формування доказів у кримінальному провадженні, але й для планування та проведення слідчих (розшукових) дій, забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві тощо.

Крім того, В. Г. Самойлов виділив основні елементи процесу здійснення оперативного документування, а саме:

- побудова та динамічний розвиток оперативно-розшукових версій;
- виявлення фактичних даних, яке включає етапи їх знаходження, перевірки та оцінки;
- забезпечення можливості використання негласно отриманих даних у розслідуванні [8, с. 19–23].

Спочатку В. Г. Самойлов не сприйняв думки Ю. І. Веселова щодо можливості використання фактичних даних, здобутих в ході оперативного документування, поза межами кримінального процесу. Проте, у подальшому наукові погляди дослідника з роками зазнали певних змін. Згодом автор зазначає, що документування протиправних дій перевіряємих та розроблюваних осіб полягає у «выявлении оперативно-розыскным путем фактических данных, свидетельствующих о реальной возможности совершения преступления, о его совершении определенным лицом или о месте пребывания скрывшегося от следствия и суда; обеспечении возможности использования этих данных для предупреждения, раскрытия преступлений или розыска скрывшихся преступников, а также принятия к виновным мер, предусмотренных законом» [9, с. 3]. Таким чином, В. Г. Самойлов поширює мету документування на вирішення суто оперативного завдання – запобігання злочинам.

Водночас В. Г. Самойлов переглядає заходи з документування, запропоновані А. С. Шленовим, і будує на їх основі систему напрямів оперативного документування, до яких він відносить:

- виявлення осіб, які можуть підтвердити події, що цікавлять оперативного працівника, та забезпечення можливості для використання наявних даних;
- виявлення предметів та документів, які можуть бути використані для підтвердження подій, що цікавлять оперативного працівника, і забезпечення можливості їх застосування;
- закріплення даних про дії перевіряємих та розроблюваних осіб в процесі здійснення контролю за їх поведінкою [10, с. 12–24].

Слід зауважити, що останній напрям документування досліджений вперше. Він виявляється найперспективнішим для документування злочинної діяльності організованих злочинних угруповань, оскільки останні удаються до залякування або підкупу осіб, які можуть стати свідками їх протиправної діяльності, а також намагаються своєчасно позбавитись певних предметів (зброї, транспортних засобів тощо) і знищити документи, які засвідчують цю діяльність. Тому єдиним способом документування їх

протиправних дій частіше стає безпосереднє спостереження за поведінкою злочинців з фіксацією отриманих даних на матеріальному носіїві [11, с. 16].

Своєрідний логічний підсумок еволюції поглядів на оперативне документування зробив О. Ю. Шумілов, який, взявши за основу нормативне визначення документування, пропонує розуміти його як «осуществляемый в ОРД (по делам оперативного учета и др.) процесс собирания и систематизации сведений, проверки и оценки результатов ОРД, а также принятие на их основе соответствующего решения оперативно-розыскного органа» [12, с. 81]. Такої ж думки дотримується Б. Я. Нагиленко [13, с. 441]. Зі змісту цього визначення можна зробити висновок, що, на думку авторів, поняття оперативного документування поширюється на процес здобуття фактичних даних на всіх стадіях оперативно-розшукової діяльності, а також незалежно від мети їх використання.

У визначенні, запропонованому О. Ю. Шуміловим, вперше згадується систематизація отриманих відомостей як етап виявлення фактичних даних в процесі документування. Ця новела є вельми актуальною, зважаючи на швидкий розвиток аналітичної розвідки, яка передбачає вивчення та систематизацію значних обсягів інформації з метою отримання нового знання оперативного характеру. Термін «систематизація» буквально означає приведення до системи [14, с. 1126], а будь-яка система характеризується наявністю певної структури зв'язків між її елементами та пов'язаністю з іншими системами. Таким чином, систематизація отриманих відомостей, у загальному випадку, полягає у виявленні в них внутрішніх зв'язків та закономірностей, а також у встановленні їх кореляцій з фактичними даними, раніше отриманими з інших джерел. Зокрема, систематизація фактичних даних може здійснюватися шляхом їх групування за певними ознаками (способами або місцем вчинення злочинів, ознаками зовнішності злочинця, юридичними адресами підприємств, номерами телефонів розроблюваних та їх зв'язків тощо), розташування подій у певній хронологічній послідовності та ін. [15, с. 509–517].

Разом з тим, запропоноване О. Ю. Шуміловим визначення, на наш погляд, позбавлено необхідної конкретики. До того ж, воно містить певні ознаки, оперативному документуванню не притаманні. Зокрема, в межах документування можна наголошувати про оцінку здобутих фактичних даних, але не результатів оперативно-розшукової діяльності, які є поняттям більш ширшим. Так, результатом оперативно-розшукової діяльності може бути неможливість отримання необхідних фактичних даних, моральна шкода, вимушено заподіяна певній особі в процесі оперативно-розшукової діяльності, наприклад, правомірне обмеження її конституційних прав тощо [15, с. 262–263].

Підсумовуючи погляди різних дослідників на оперативне документування, слід зробити декілька зауважень.

По-перше, з 1992 року оперативно-розшукова діяльність вперше за всю історію її існування зазнала законодавчого регулювання. Таким чином, процес оперативного документування, так само, як і оперативно-розшукова діяльність загалом, повинен здійснюватися виключно відповідно до чинного законодавства. Зокрема, в процесі документування неприпустимо порушення конституційних прав перевіряємих, розроблюваних та інших осіб, строки

ведення оперативно-розшукових справ повинні відповідати вимогам ст. 91 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [3] тощо.

По-друге, оперативне документування мають право проводити тільки суб'єкти, уповноважені на здійснення оперативно-розшукової діяльності.

По-третє, визначення оперативного документування, на наш погляд, повинно містити мету його здійснення, оскільки остання позначається на способах її досягнення. Згідно сучасних наукових уявлень, мета оперативного документування полягає у виявленні фактичних даних, необхідних для доказування за кримінальним провадженням, вирішення інших завдань кримінального судочинства, а також для потреб самої оперативно-розшукової діяльності.

По-четверте, у визначенні оперативного документування слід відобразити його елементи, що складають сутність процесу документування, а саме виявлення фактичних даних на основі побудови оперативно-розшукових версій, а також створення умов для використання цих даних у досудовому розслідуванні. Причому виявлення фактичних даних, на наш погляд, крім етапів їх збирання, систематизації, перевірки і оцінки має містити етап закріплення, в процесі якого відбувається документальне оформлення отриманих даних (шляхом складання оперативно-процесуальних документів: рапортів, довідок, протоколів тощо) або їх технічна фіксація на матеріальному носіїві (звукзапис телефонних та інших переговорів, відеозапис або фотографування подій, копіювання паперових документів, перехоплення електронних копій файлів тощо) [16, с. 446].

Вочевидь, що документальне оформлення оперативно-розшукових дій є обов'язковою складовою процесу оперативного документування. Оскільки оперативно-розшукові заходи повинні здійснюватися тільки в межах чинного законодавства з суворим дотриманням принципів правомірності, законності. Тому один із принципів дотримання законності є документальне оформлення оперативно-розшукової діяльності. Достатньо зазначити, що Б. Я. Нагиленко розглядає оперативне документування як «процесс отражения в служебных документах фактических данных, полученных в результате оперативно-розыскных мероприятий». Оперативно-розшукове закріплення отриманих фактичних даних забезпечує їх вірогідність, збереження для подальшого використання, а також ідентифікацію задокументованих джерел. Воно є також однією з гарантій законності під час проведення оперативного документування.

На сьогодні, в юридичній літературі та практичній діяльності поряд з терміном «оперативне документування» набуло розповсюдження поняття «оперативно-технічне документування» кримінальних правопорушень, оскільки вказані терміни вживають не лише в криміналістичному, оперативно-розшуковому, а й інших аспектах, де вони мають різне значення, хоча й тотожний зміст, що полягає в необхідності забезпечення відповідності процесу оперативно-технічного документування кримінальних правопорушень вимогам чинних нормативних актів, якими регламентовано допустимість, порядок та умови його здійснення.

Проведеним опитуванням виявлено низку проблемних питань, які виникають у практичній діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України в процесі оперативно-технічного документування (на що вказали 68,6 % опитаних працівників Департаменту стратегічного

розслідування та 31,4 % працівників Департаменту оперативно-технічних заходів), що свідчить про відсутність цільових досліджень, у яких би комплексно висвітлювалися сучасні особливості оперативно-технічного документування оперативними підрозділами Національної поліції України.

Висновки. З огляду на викладене доходимо висновку, що означене вказує на необхідність і актуальність для сучасної теорії та практики ОРД проведення на монографічному рівні комплексного дослідження оперативно-розшукового документування в процесі протидії злочинності підрозділами Національної поліції України для вироблення науково-обґрунтованих пропозицій до чинного законодавства, а також розроблення науково-практичних рекомендацій для підвищення ефективності роботи в цьому напрямі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон від 18.02.1992 р. № 2135-XII. *Верховна Рада України*. URL: zakon.rada.gov.ua/go/2135-12.
4. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора України*. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
5. Шленов А.С. Документирование преступных действий разрабатываемых: [учебное пособие]. М.: Управление кадров и учебных заведений, 1965. 40 с. С.3.
6. Возный А.Ф. Основные положения оперативной разработки: [лекция]. К.: КВШ МВД СССР, 1973. 40 с. С. 26–28.
7. Веселов Ю.И. Проверка и оценка оперативно-розыскных данных в процессе документирования преступных действий разрабатываемых // Вопросы совершенствования оперативной работы ОВД. Труды Омской ВШМ МВД СССР. Омск, 1976. Вып. 23. С. 57–74. С. 59.
8. Самойлов В.Г. Документирование по делам оперативной разработки: [Учеб. пособие]. Горький: Горьковская ВШ МВД СССР, 1978. 140 с. С. 19–23.
9. Самойлов В.Г. Документирование противоправных действий проверяемых и разрабатываемых. Ташкент: НИиРИО ТВШ МВД СССР, 1982. 28 с. С. 3.
10. Самойлов В.Г. Документирование противоправных действий проверяемых и разрабатываемых. Ташкент: НИиРИО ТВШ МВД СССР, 1982. 28 с. С. 12–24.
11. Основи оперативно-технічного документування: [посібник] / Орлов Ю.Ю., Никифорчук Д.Й., Кобець М.В., Тарасенко О.С., Канцідайло О.О., Сидоренко А.М. К.: Нац. акад. вн. справ, 2012. 144 с. С. 16.
12. Оперативно-розыскная энциклопедия / Авт.-сост. А.Ю. Шумилов. М.: Изд-ль Шумилова И.И., 2004. 364 с.; Словарь оперативно-розыскной деятельности / Авт.-сост. проф. А.Ю. Шумилов. М.: Изд-ль Шумилова И.И., 2004. 168 с. С. 33.
13. Оперативно-розыскная деятельность: Учебник / Под ред. К.К. Горяинова, В.С. Овчинского, Г.К. Сенилова, А.Ю. Шумилова. М.: ИНФРА-М, 2004. 848 с.

14. Великий тлумачний словник сучасної української мови. К.; Ірпінь: ВТФ «Перкун», 2002. 1440 с.

15. Основы оперативно-розыскной деятельности: [учебник для юридических вузов] / Под ред. В.Б. Рушайло. СПб.: Изд-во «Лань», 2002. 720 с.

17. Оперативно-розыскная деятельность: Учебник / Под ред. К.К. Горяинова, В.С. Овчинского, Г.К. Сенилова, А.Ю. Шумилова. М.: ИНФРА-М, 2004. 848 с.

A. Sakovskyi

ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF SCIENTIFIC RESEARCH PROBLEMS OF OPERATIONAL AND EXPLORATORY DOCUMENTATION

The relevance of the article is that the Constitution of Ukraine stipulates that a person, his life and health, honor and dignity, inviolability and security are recognized in our state as the highest social value. The activity of law enforcement bodies and judicial authorities in the state is aimed at ensuring the implementation of this provision of the Basic Law of Ukraine. Protection of the rights and legitimate interests of individuals and legal entities is one of the tasks of criminal proceedings which is achieved through the implementation of others – by prompt and full disclosure of crimes, exposing the perpetrators and ensuring the proper application of the Law. The purpose of the article is to determine the current state of scientific developments of operational and investigative documentation in the process of combating crime by units of the National Police of Ukraine. The state of scientific development of problems of operative-search documentation by generalization and systematization of results of monographic works of domestic and foreign scientists, and also scientific researches on the researched subjects, stated in manuals, methodical recommendations, lectures and scientific articles of different historical periods is analyzed. For in-depth study of these issues, the chronological principle of presentation of the material was chosen, which provides an opportunity to highlight the defining ideas and views of the formation of modern operational and investigative documentation. It was found that today, in the legal literature and practice, along with the term «operational documentation» has become widespread concept of «operational and technical documentation» of criminal offenses, as these terms are used not only in forensic, operational and investigative, but also other aspects, where they have different meanings, although identical in meaning, which is the need to ensure compliance of the process of operational and technical documentation of criminal offenses with the requirements of applicable regulations governing the admissibility, procedure and conditions of its implementation. It is stated that the study indicates the need and relevance for modern theory and practice of ORD conducting at the monographic level of a comprehensive study of theoretical, legal and organizational and tactical principles of operational and investigative documentation in the fight against crime by the National Police of Ukraine.

Keywords: operative-search activity; operational and investigative documentation; investigation; operational and investigative measures; covert investigative (search) actions.